

การประเมินมาตรฐานคลินิกทันตกรรม
ในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ
และเครือข่ายบริการสุขภาพปฐมภูมิ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทางพระ
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

การประเมินมาตรฐานคลินิกทันตกรรมใน หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ

ประเมิน PCU/NPCU มาตรฐาน
มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

1

ข้อมูลทั่วไป

2

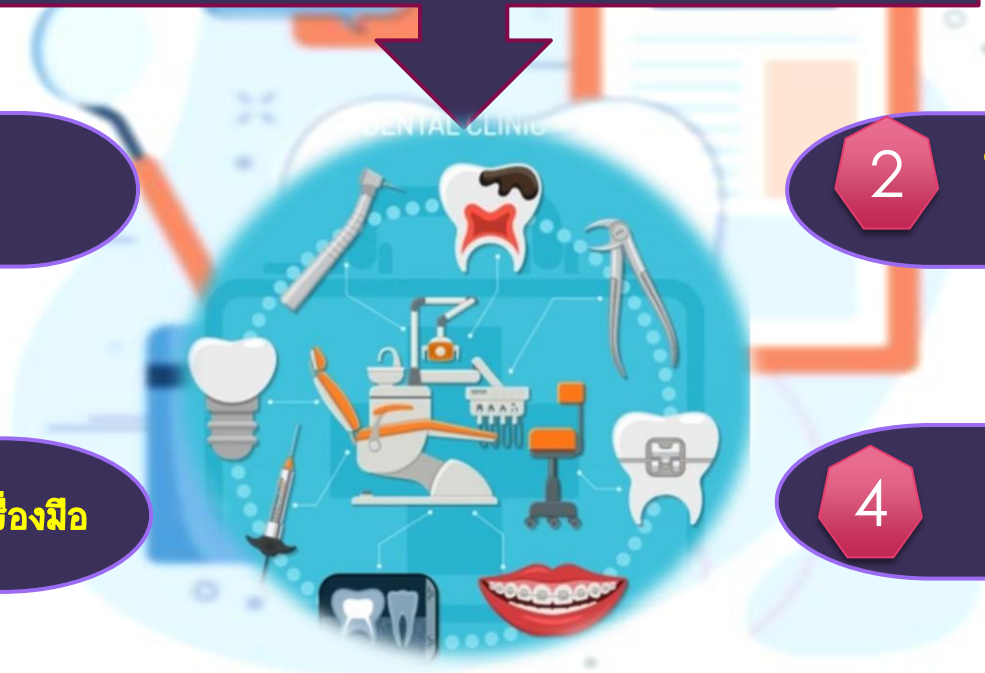
ข้อมูลด้านทันตบุคลากร

3

ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

4

ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานพยาบาล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทางพระ

ที่ตั้งของสถานพยาบาล

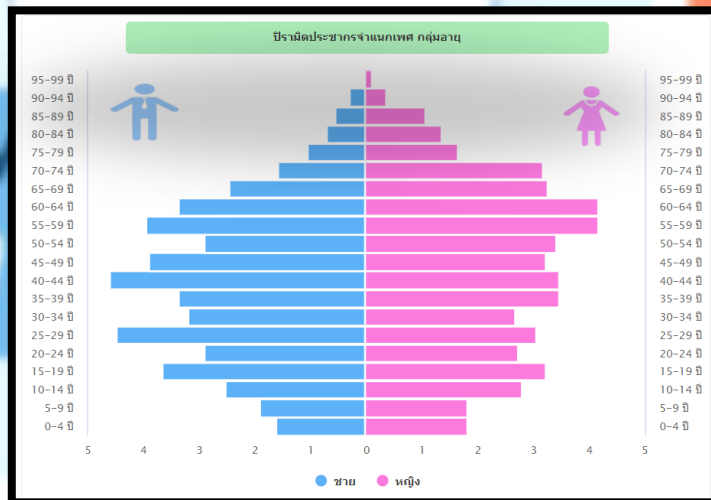
หมู่ 1 ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง

จังหวัดอ่างทอง

จำนวนประชากร

2418 คน (HDC)

ชาย 1181 คน หญิง 1237 คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านทันตบุคลากร

- ✔ ทันตภิบาลที่ปฏิบัติงานประจำที่หน่วยบริการปฐมภูมิ
- ✔ สัดส่วนประชากร 2,418 คน ต่อทันตภิบาล 1 คน
- ✘ ทันตแพทย์ที่รับผิดชอบหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ✘ ทันตภิบาลที่หมุนเวียนให้บริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิ
- ✘ ผู้ช่วยงานทันตกรรมในหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ✘ ทันตภิบาล (ประจำ) ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.1 โครงสร้างกายภาพ

มีพื้นที่ห้องตรวจและห้อง
ให้บริการทันตกรรม

ไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร
ต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม

กันเป็นสัดส่วนและมีขีด
ไม่ให้ผู้อื่นเห็นการตรวจ
รักษา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.1 โครงสร้างกายภาพ

มีโต๊ะทำงานของทันตบุคลากร และ
เจ้าหน้าที่ของกลุ่มงาน แยกจาก
คลินิกบริการทันตกรรม

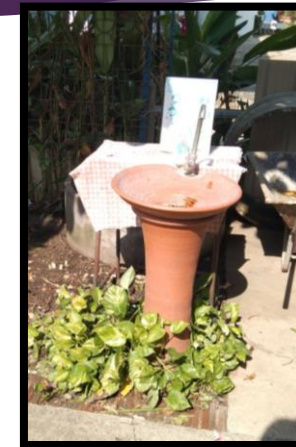

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.1 โครงสร้างกายภาพ

- ✓ มีพื้นที่สำหรับการสาริตและฝึกปฏิบัติแปรงฟัน
- ✓ การสำรวจและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยต้องกระทำโดยสะดวก
- ✓ มีบริเวณสำหรับให้ผู้ป่วยและญาตินั่งรอ แยกจากบริเวณที่ให้การรักษา ตั้งเก้าอี้สำหรับผู้พักคอยจำนวนเพียงพอกับการให้บริการผู้ป่วยอย่างน้อย 5 คนต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม
- ✓ ห้องตรวจหรือห้องให้การรักษาต้องมีอ่างฟอกมือชนิด**ยังใช้แบบใช้มือเปิดปิดน้ำ** และไม่ใช่ปะปนกับอ่างล้างเครื่องมือ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.1 โครงสร้างกายภาพ

- ✓ มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องที่ให้บริการได้ชัดเจนในเวลาปฏิบัติงาน
- ✓ มีความสูงของเพดานห้องไม่ต่ำกว่า 2.60 เมตร
- ✓ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมการติดเชื้อ
- ✓ ติดตั้งเครื่องระบายอากาศ มีระบบระบายอากาศ ด้วยการ Dilution ด้วยอากาศสะอาดในปริมาณขั้นต่ำ 12 ACH

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.1 โครงสร้างกายภาพ

✔ มีป้ายประกาศติดเปิดเผยในที่ผู้รับบริการเห็นง่าย ให้รายละเอียดชัดเจนว่าเป็นหน่วยบริการทันตกรรม แสดงรายชื่อ รูปถ่ายผู้ให้บริการ ตำแหน่งงาน วันและเวลาประจำการ แจงสิทธิประโยชน์ในการใช้บริการ ทันตกรรม และสิทธิผู้ป่วย

✔ มีป้ายเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดในบริเวณที่ผู้รับบริการมองเห็นได้ชัดเจน และมีมาตรการห้ามผู้มารับบริการสูบบุหรี่ในบริเวณคลินิก

ตารางปฏิบัติงาน ทันตกรรม			
วัน	เวลา ๐๘.๓๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	เวลา ๑๓.๓๐ น. - ๑๖.๐๐ น.	
จันทร์	- บริการผู้ช่วยทั่วไป จำนวน ๘ คน - ผู้ป่วยฉุกเฉิน	- บริการผู้ป่วยทั่วไป 3 คน - สำรองห้องมือ/ มือเครื่องมือ - สำรองทันตกรรม	พักกลางวัน
อังคาร	- บริการผู้ช่วยทั่วไป จำนวน ๘ คน - ผู้ป่วยฉุกเฉิน	- บริการผู้ป่วยทั่วไป 3 คน - สำรองห้องมือ/ มือเครื่องมือ - สำรองทันตกรรม	
พุธ	- บริการผู้ช่วยทั่วไป จำนวน ๘ คน - ผู้ป่วยฉุกเฉิน	- บริการผู้ป่วยทั่วไป 3 คน - สำรองห้องมือ/ มือเครื่องมือ - สำรองทันตกรรม	
พฤหัสบดี	- บริการผู้ช่วยทั่วไป จำนวน ๘ คน - ผู้ป่วยฉุกเฉิน	- บริการผู้ป่วยทั่วไป 3 คน - สำรองห้องมือ/ มือเครื่องมือ - สำรองทันตกรรม	
ศุกร์	- บริการผู้ช่วยทั่วไป จำนวน ๘ คน - ผู้ป่วยฉุกเฉิน	- เยี่ยมบ้าน - สำรองทันตกรรม	

หมายเหตุ
ตรวจพบเด็กและการคลอดได้รับเงินอุดหนุนเด็ก 3 ปี
ไม่เต็ม มีดูตาม คุ้มครอง คุ้มครอง
ตรวจพบเด็กมีประกันสุขภาพ ๑ - ๖ พร้อมให้ทันตสุขภาพ
๓ ต่อ
บริการทันตกรรม บริการถอนฟันระยะ ๑ / ๑๖ ชม /
เคลือบเคลือบฟันในเด็ก ๑ ครั้ง / ๑๖ ชม /
ไม่มีการดูแลทันตกรรม บริการตรวจฟัน / การตรวจฟันระยะ ๑ /
ให้บริการทันตกรรมผู้สูงอายุ / บริการทันตกรรมผู้สูงอายุ
วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๐๒๑

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

- ✔ ยูนิตทำฟัน ต้องมีอย่างน้อย 1 ยูนิตต่อผู้ให้บริการ 1 คน
- ✔ ชุดออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ต้องมีอย่างน้อย 1 ชุด
- ✔ มีเครื่องมือสำหรับการให้บริการที่สอดคล้อง และมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการ
- ✔ มีตู้ หรือชั้นเก็บยาและเวชภัณฑ์เป็นสัดส่วน
- ✔ มีตู้เก็บวัสดุทันตกรรม อย่างน้อย 1 ตู้ต่อ 1 ยูนิต ทันตกรรม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

- ✔ มีตู้เย็นสำหรับเก็บยา หรือเวชภัณฑ์อื่น โดย ตู้เย็นนั้นต้องไม่มีอาหาร หรือเครื่องดื่มปะปน

- ✔ มีเครื่องขูดหินปูนไฟฟ้า (Electric scaler) 1 เครื่องต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม

- ✔ มีเครื่องฉายแสงสำหรับวัสดุอุดฟัน (Light cured unit) 1 เครื่องต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

▶ 3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

- ✓ เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อ (autoclave) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ✗ เครื่องเอ็กซเรย์ฟัน (Dental X-ray) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ✓ ชุด Hand Instrument เพียงพอสำหรับการบริการและผ่านการทำให้ปราศจากเชื้อได้ตามมาตรฐาน IC และไม่เกิดการปนเปื้อน ระหว่างให้บริการ
- ✓ มีเครื่องปั่นผสมอมัลกัม (Amalgamator) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ✓ มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตฉุกเฉินที่พร้อมใช้

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

▶ 4.1 บริการให้คำปรึกษาและบริการนัดหมาย

- ให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรค ดุแลรักษา และฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก
- ให้คำแนะนำการปฏิบัติตน การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้ผู้รับบริการ สามารถจัดการด้านสุขภาพช่องปากตนเองและครอบครัวได้
- ให้คำแนะนำที่จำเป็นเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจในการเลือกรับ บริการหรือเข้าสู่ระบบการส่งต่อ
- ให้บริการนัดหมายเพื่อเข้ารับการดูแลสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมตาม สภาพปัญหาของผู้รับบริการและครอบครัว

พร้อมให้บริการตลอดเวลาเปิดทำการของหน่วยบริการ

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

▶ 4.2 บริการการส่งต่อและรับกลับ และการดูแลต่อเนื่อง

- จัดระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่เกินขีดความสามารถ

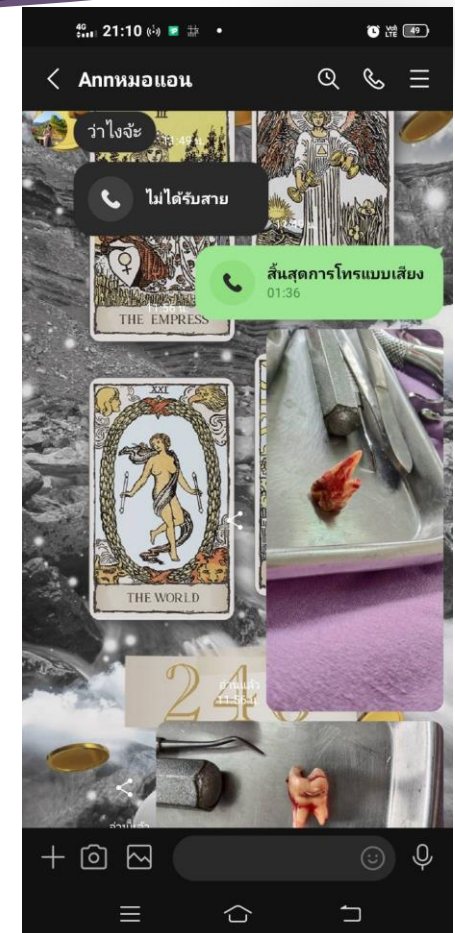
- ✓ มีบริการส่งต่อ แต่ยังไม่มีการติดตามผลการส่งต่อ หรือการรับกลับ ยังไม่เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการดูแล

- ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลในขั้นตอนการส่งต่อ ประสาน และติดตามดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องทั้งการส่งไปและรับกลับ

- ✓ มีบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลในขั้นตอนการส่งต่อ

- ส่งคืนข้อมูลสุขภาพช่องปากรายบุคคลให้กับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการดูแลต่อเนื่องในระดับครอบครัวและชุมชน ร่วมกับคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

- ✓ บอกกล่าว แต่ยังไม่มึระบบการคืนข้อมูลที่เป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

▶ 4.3 การส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพช่องปากของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

- ✔ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา ให้ความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้รับบริการและครอบครัว
- ✔ ฝึกปฏิบัติการดูแลสุขภาพช่องปากด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้
- ✔ ทำงานร่วมกับ อสม. และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นทีมสร้างเสริมสุขภาพของชุมชนในการดูแลสุขภาพช่องปากและให้ความรู้ในการดูแลตนเองและครอบครัว

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.1 ตรวจคัดกรอง ประเมินความเสี่ยง และวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล

- ✔ ตรวจคัดกรองและประเมินความเสี่ยง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจใช้ในการวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล
- ✔ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับบริการและครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง

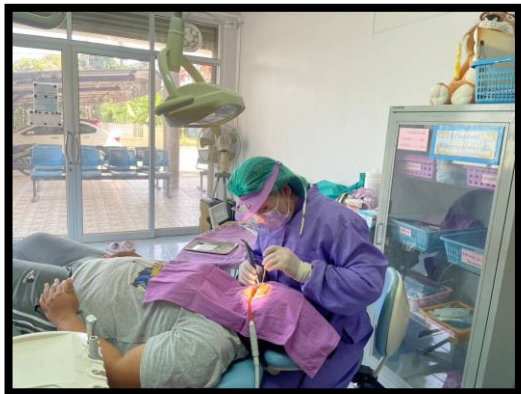

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน
- 4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มเด็กอายุ 0-2 ปี

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน
- 4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี
ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น อายุ 6-14 ปี

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน
- 4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกัน
สุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มวัยทำงาน
(15-59 ปี)

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพ
ช่องปาก ในกลุ่มผู้สูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป)

ส่งเสริมป้องกัน
สุขภาพช่องปากใน
กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.3 บริการทันตกรรมขั้นพื้นฐาน

มีบริการทันตกรรมขั้นพื้นฐานที่สถานพยาบาล ในกรณีผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่ อุดฟัน ขูดหินปูน ถอนฟัน

มีบริการทันตกรรมขั้นพื้นฐานที่บ้านของผู้ป่วย ในกรณีผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง โดยเป็นหัตถการที่สามารถให้บริการผู้ป่วยได้อย่างปลอดภัย เช่น ทาฟลูออไรด์ อุดฟันชั่วคราว เสริมฐานฟันเทียม ซ่อมฟันเทียม

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน
- 4.4.4 บริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

✘ ยังไม่มีบริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ประเภทงานรักษาโรคเหงือก/ปริทันต์อักเสบ

✘ ยังไม่มีบริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ประเภทงานใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปากหรือบางส่วน

ส่วนที่ 4 คักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน
- 4.4.5 บริการทันตกรรมในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ผู้ป่วยเบาหวานที่คุมน้ำตาลไม่ได้ ผู้ป่วยรังสีรักษา ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ป่วยจิตเวชและเด็กเล็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีโอกาสเกิดโรคในช่องปาก

✓ มีการจัดบริการ

- ตรวจสอบและรักษาตามอาการสำคัญ โดยดำเนินการร่วมกับ คณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อความปลอดภัยตามมาตรฐาน การดูแลผู้ป่วยแต่ละกลุ่ม
- วางแผนการรักษาเพื่อส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก
- บริการทันตกรรมกรณีมีภาวะฉุกเฉินด้านช่องปากและ การส่งต่อกรณีฉุกเฉิน

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

- ▶ 4.5 การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพที่ผนวกรวมสุขภาพช่องปากเข้าไว้ด้วยกัน รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

มีการดำเนินการบางส่วน

- ร่วมกับคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ
 - จัดทำแผนสุขภาพในชุมชน, การร่วมจัดตั้งกองทุนสุขภาพชุมชน, การร่วมดำเนินการศูนย์ฟื้นฟูในชุมชน, การร่วมดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุ, การสนับสนุนชมรมเพื่อสุขภาพต่าง ๆ
 - จัดเวทีประชาคมเข้าใจปัญหาสุขภาพของท้องถิ่น
 - จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การจัดประชุม เป็นต้น

ขอขอบคุณค่ะ

